

Sosiaaliturvakomitean kokous 23.5.2024

Sosiaaliturvan taso

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ohjelma

8.00–8.30	Aamukahvit
8.30–8.35	Kokouksen avaus ja edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen (14.12.2023 ja 12.3.2024)
8.35–8.45	Puheenjohtajiston alustus
8.45–10.40	Työskentelyosuus
10.40–10.50	Tilannekatsaus yleistuen valmistelusta
10.50–11.00	Muut asiat

Komitean jäsenet

Atte Kaleva
Kokoomuksen
eduskuntaryhmä

Pia Sillanpää
Perussuomalaisten
eduskuntaryhmä

Tarja Filatov
Sosialidemokraattinen
eduskuntaryhmä

Katri Kulmuni
Keskustan
eduskuntaryhmä

Bella Forsgrén
Vihreä
eduskuntaryhmä

Laura Meriluoto
Vasemmistoliiton
eduskuntaryhmä

Henrik Wickström
Ruotsalainen
eduskuntaryhmä

Päivi Räsänen
Kristillisdemokraattinen
eduskuntaryhmä

Harry Harkimo
Liike Nyt
-eduskuntaryhmä

Pysyvät asiantuntijat 1/2

Eveliina Pöyhönen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Ulla Härmäläinen
valtiovarainministeriö

Kimmo Ruth
työ- ja elinkeinoministeriö

Virpi Hiltunen
*opetus- ja
kulttuuriministeriö*

Jaana Rissanen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Outi Antila
Kansaneläkelaitos

Antti Koivula
Työterveyslaitos

Eeva Nykänen
*Terveys ja
hyvinvoinnin laitos*

Susan Kuivalainen
Eläketurvakeskus

Ellen Vogt
*Hyvinvointialueyhtiö
Hyvil Oy*

Pysyvät asiantuntijat 2/2

Ilkka Oksala
*Elinkeinoelämän
keskusliitto EK*

Anna Kukka
*Kunta- ja
hyvinvointialueyönantajat
KT*

Harri Hellstén
Suomen Yrittäjät

Pirjo Väänänen
*Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry*

Minna Ahtiainen
STTK ry

Katri Ojala
Akava ry

Maria Salenius
Suomen Kuntaliitto

Eija Koivuranta
*SOSTE Suomen
Sosiaali ja terveys ry*

Suvi Mäkeläinen
*Suomen nuorisovalan
kattojärjestö Allianssi ry*

Sari Kokko
Vammaisfoorumi ry

Puheenjohtajisto

Pasi Moisio
puheenjohtaja

Liisa Siika-aho
1. varapuheenjohtaja

Essi Rentola
2. varapuheenjohtaja

Saara Leppinen
*arviointi- ja selvitysryhmän
puheenjohtaja*

Sihteerit ja viestintä

Asiantuntijasihteerit:

Milja Tiainen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Eeva Vartio
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Ritva Liukonen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

Johanna Peltoniemi
*Terveyden ja hyvinvoinnin
laitos*

Sara Mäkäräinen
*sosiaali- ja
terveysministeriö*

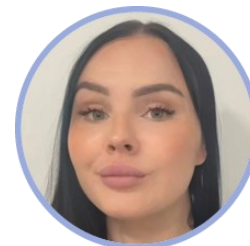
Simo Mentula
valtiovarainministeriö

Tekninen sihteeri:

Katja Sundqvist
sosiaali- ja terveysministeriö

Viestintä:

Anna Työrinoja
sosiaali- ja terveysministeriö

Puheenjohtajiston alustus

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sosiaaliturvakomitean tehtävät muutospäätöksessä

1. Etuuksien ja palvelujen vastaavuus ihmisten elämäntilanteisiin (erityisesti työttömyys, sairaus, työkyvyttömyys ja näitä koskevat palvelut)
2. Sosiaaliturvan taso ja etuuksien yhdistelmät sekä perusturvan ja viimesijaisen turvan suhde ja niiden asema sosiaaliturvajärjestelmässä
3. Etuuksien yksilö- ja perhekohtaisuus, elatusvelvollisuudet sekä erilaiset asumis- ja perhetilanteet
4. Yleistuen valmistelun seuranta.

Tavoite

Komitean tulisi päästä näkemykseen siitä, mitkä tekijät vaikuttavat sosiaaliturvan tasoon, ja mikä tason tulisi olla, jotta sosiaaliturvan tason kehittäminen olisi pitkäjänteistä yli vaalikausien.

Keskeiset sosiaaliturvan riittävyden arvioinnit

Tutkimuksellinen lähestymistapa:

- Perusturvan riittävyden arviointi (Kel-indeksilaki 4 a §)
- Vertailukohtana eläkkeiden riittävyden arvioinnit (EU, OECD)

Juridinen lähestymistapa:

- Uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja (Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea, ESOK)
- Perustuslakivaliokunnan tekemä arviointi

Perusturvan riittävyyden lakisääteinen arviointi

Arviointi joka 4. vuosi, viimeisin 2023 ([linkki](#))

Sosiaaliturvan riittävyyttä arvioidaan neljällä tavalla suhteessa:

- i. Kohtuullisen minimikulutuksen viitebudjetteihin**
- ii. Keskimääräisiin kokoaikatyön palkkoihin**
- iii. Väestön näkemyksiin riittävästä etuustasosta
- iv. Muiden maiden sosiaaliturvan tasoon

Työikäisten sosiaaliturvan tasoa ja kannustavuutta arvioidaan EU-maissa usein suhteessa mataliin kokoaikatyön palkkoihin.

Sosiaaliturvan vakuutusluonteisuus ja tasoerot

- Sosiaaliturvan vakuutusluonteisuus syntyy kahdesta elementistä: riskiperusteisuudesta ja menetettyjen työtulojen korvaamisesta.
- Suomessa ansioturvan ja perusturvan tasot ovat lähestyneet toisiaan, samoin perusturvan ja vähimmäisturvan tasot.

Komitean työnjako

- Komitean kokouksissa käydään keskustelua kansanedustajien linjausten pohjaksi.
- Komitean kokouksista syntyvä materiaali toimii pohjana kansanedustajien linjauksille.
- Kansanedustajien linjausluonnoksia käsitellään komitean kokouksissa.

Työskentelyosuus

Kalle Michelsen ja Ville Mäkelä

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mikä tulisi olla sosiaaliturvan tason ja kannustavuuden arviointikehikko?

1. Pitäisikö työkäisten sosiaaliturvan tasoa ja kannustavuutta arvioida ja kehittää ensisijaisesti suhteessa kokoaikatyön palkkoihin VAI suhteessa sosiaaliturvan riittävyteen?
 - Miksi ja mitä siitä seuraisi?
2. Suomessa ansioturvan ja perusturvan tasot ovat lähestyneet toisiaan, samoin perusturvan ja vähimmäisturvan tasot. Sosiaaliturvan vakuutusluonteisuus syntyy kahdesta elementistä: riskiperusteisuudesta ja menetettyjen työtulojen korvaamisesta.
 - A. Tulisiko ansio-, perus- ja vähimmäisturvan tasojen eroja selkeyttää ja näin vahvistaa sosiaaliturvan vakuutusluonteisuutta?
 - Miksi ja mitä siitä seuraisi?
 - B. Vai tulisiko perusturvaa korottaa järjestelmällisesti ansioturvan tasosta riippumatta ja mahdollistaa yksityisvakuutusten kehittyminen?
 - Miksi ja mitä siitä seuraisi?

Ryhmäjako vastausten perusteella

Jokainen osallistuja pohtii vastauksensa kolmeen alla olevaan kysymykseen. Vastaukset kirjataan paperille. Vastausten perusteella jakaudutaan pienryhmiin.

Kysymys 1: Pitäisikö työikäisten sosiaaliturvan tasoa ja kannustavuutta arvioida ja kehittää ensisijaisesti

A suhteessa kokoaikatyön palkkoihin

B suhteessa sosiaaliturvan riittävyteen

C en osaa vielä sanoa

Kysymys 2A: Tulisiko ansio-, perus- ja vähimmäisturvan tasojen eroja selkeyttää ja näin vahvistaa sosiaaliturvan vakuutusluonteisuutta?

A kyllä

B ei

C en osaa vielä sanoa

Kysymys 2B: Tulisiko perusturvaa korottaa järjestelmällisesti ansioturvan tasosta riippumatta ja mahdollistaa yksityisvakuutusten kehittyminen?

A kyllä

B ei

C en osaa vielä sanoa

Keskustelu ryhmissä: Miksi ja mitä siitä seuraisi?

Ryhmissä keskustellaan ja muodostetaan ryhmän yhteinen näkemys kysymykseen kahdesta näkökulmasta: ”Perustelu (Miksi?)” ja ”Mitä siitä seuraisi?”. Yhteinen näkemys kirjoitetaan digitaalisesti. Tehtävään on aikaa 20 minuuttia.

Sama tehtävänanto toistuu kaikkien alla olevien kysymysten kohdalla. Kysymysten välillä on tarvittaessa 5 minuuttia aikaa vaihtaa pöytää henkilökohtaisten vastausten perusteella.

Kysymys 1 Pitäisikö työikäisten sosiaaliturvan tasoa ja kannustavuutta arvioida ja kehittää ensisijaisesti

- Perustelu (Miksi?)
- Mitä siitä seuraisi?

Kysymys 2A. Tulisiko ansio-, perus- ja vähimmäisturvan tasojen eroja selkeyttää ja näin vahvistaa sosiaaliturvan vakuutusluonteisuutta?

- Perustelu (Miksi?)
- Mitä siitä seuraisi?

Kysymys 2B. Tulisiko perusturvaa korottaa järjestelmällisesti ansioturvan tasosta riippumatta ja mahdollistaa yksityisvakuutusten kehittyminen?

- Perustelu (Miksi?)
- Mitä siitä seuraisi?

Yhteenveto

Keskeiset nostot ryhmien keskusteluista ja puheenjohtajan kommentit.

Tilannekatsaus yleistuen valmistelusta

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yleistuen valmistelu (1/2)

- Yleistuen mallia valmistelevan työryhmän työ on alkanut ja kestää koko hallituskauden.
- Työryhmä koostuu sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön, THL:n ja Kelan asiantuntijoista.
- Työryhmän puheenjohtaja Liisa Siika-aho, varapuheenjohtaja Essi Rentola. Komitean puheenjohtaja Pasi Moisio työryhmän jäsen.
- Sosiaaliturvakomitean toimeksiannossa on yleistuen valmistelun seuranta.

Yleistuen valmistelu (2/2)

- Yleistuen valmistelu etenee vaiheittain.
- Valmistelun aikana kuullaan keskeisiä työmarkkinajärjestöjä sekä järjestöjä ja muita sidosryhmiä.
- Ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan Kelan yhden hakemuksen malli sekä ensivaiheen yleistuki puoliväliriiheen mennessä. Samalla yhdistetään eri perusturvaetuuksien menettelytapasäännöksiä ja tarkastellaan etuuksien määräytymisperusteita sekä edistetään työhön kannustavuutta eli tulojen ja etuuksien yhteensovittamisen lineaarisuutta.
- Ensimmäisen vaiheen muutoksista on tarkoitus antaa hallituksen esitys eduskunnalle syksyllä 2025.

Muut asiat

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Osallisuus- ja kuulemistoimet sosiaaliturvakomitean työssä

- Komitean tulee kuulla laajasti järjestöjä ja kansalaisia sekä käyttää työssään osallistavia työtapoja. Komitean ensimmäisellä kaudella toteutettiin mm. järjestökuulemisia, lasten ja nuorten kuulemishanke sekä välimietinnön laaja lausuntokierros.
- Komitean toisen kauden osallisuus- ja kuulemistoimien suunnittelua tehdään parhaillaan. Aiheeseen liittyvä kysely oli vastattavana komitean jäsenillä ja pysyvillä asiantuntijoilla huhtikuussa 2024. Kyselyyn saatiin 5 vastausta, joiden ideat huomioidaan työn suunnittelussa.
- Osallisuus- ja kuulemistoimia käsiteltiin myös kansanedustajajäsenen kokouksessa 20.3.2024. Kokouksessa esiteltiin Ohjaamojen kanssa yhteistyössä syksyllä 2023 toteutettua kuulemistä, jossa kerättiin Ohjaamojen asiakkaina olevien nuorten ajatuksia sosiaaliturvaan, työttömyyteen ja yksinäisyyteen liittyen. Kuulemista koskeva materiaali on luettavissa komitean sisäisessä Tiimeri-työtilassa.

Syksyn 2024 kokoukset

tiistai 10.9.2024 klo 8:30–10:30

Sosiaaliturvakomitean kansanedustajajäsenten kokous

torstai 26.9.2024 klo 8:30–10:30

Sosiaaliturvakomitean kansanedustajajäsenten kokous

tiistai 8.10.2024 klo 8–11

Sosiaaliturvakomitean kokous

torstai 7.11.2024 klo 8:30–10:30

Sosiaaliturvakomitean kansanedustajajäsenten kokous

tiistai 19.11.2024 klo 8:30–10:30

Sosiaaliturvakomitean kansanedustajajäsenten kokous

tiistai 3.12.2024 klo 8–11

Sosiaaliturvakomitean kokous

Kiitos!

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET